

Αρχαίο Θέατρο Λάρισας: Παρεμβάσεις στα πλαίσια ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων

- Αθ. Τζιαφάλιας, αρχαιολόγος, Επίτιμος Έφορος Αρχαιοτήτων, Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής Αρχαίου θεάτρου Λάρισας
- Δημ. Καραγκιούνης, Αρχιτέκτων μηχανικός ΙΕ ΕΠΚΑ, επιβλέπων έργου Α' Αρχαίο θέατρο Λάρισας

Μάρτιος 2012

Τοπογραφικό ευρύτερης περιοχής

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Κατεδαφίσεις

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Κατεδαφίσεις

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Κυρίως Θέατρο

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Κυρίως Θέατρο

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Επιθέατρο

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Επιθέατρο

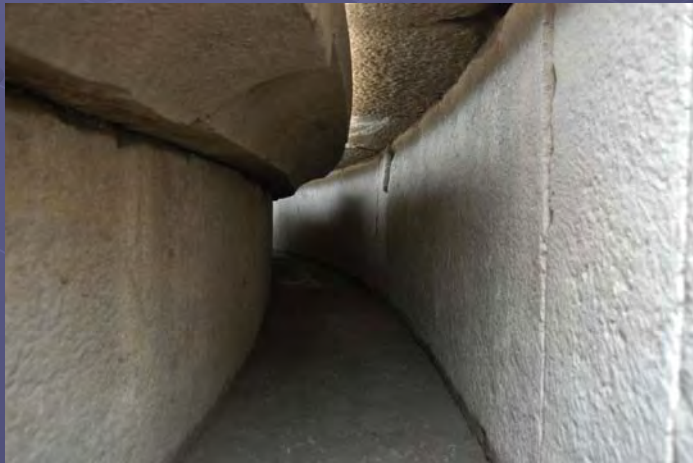
Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Δυτικός και Ανατολικός Αναλληματικός Τοίχος

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Σκηνικό οικοδόμημα

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Αγωγός

Ἄ Αρχαίο Θέατρο Λάρισας Σημερινή Εικόνα

Β' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης Β' ΚΠΣ

Στο πλαίσιο του προγράμματος "Ανασκαφικές εργασίες στο Α' Αρχαίο Θέατρο Λάρισας" το χρονικό διάστημα 1999-2000 συντελέστηκαν εργασίες απομάκρυνσης κρημνισμάτων οικοδομών στο χώρο του Αρχαίου Θεάτρου με μηχανικά και χειρωνακτικά μέσα, με βάση την υπ' αριθ.. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ39/6098/3710/24-12-1999.

Προϋπολογισμός 100.000.000 δρχ. Απορρόφηση 100%.

Εργασίες στα πλαίσια του Β' ΚΠΣ

Γ' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης Γ' ΚΠΣ

Αποκάλυψη του Αρχαίου θεάτρου Λάρισας

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ & ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ομάδα εργασίας:

1. Καλλίνος Ευάγγελος – πολιτικός μηχανικός
2. Καλογιάννη Χριστίνα – αρχιτέκτων μηχανικός
3. Καραγκούνης Δημήτριος - αρχιτέκτων μηχανικός ΙΕ' ΕΠΚΑ
4. Μόσιαλος Λάμπρος – πολιτικός μηχανικός
5. Μπεκερτζής Ευάγγελος – αρχιτέκτων μηχανικός
6. Νέμα Σοφία – πολιτικός μηχανικός

ΛΑΡΙΣΑ 2001

Γ' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης

Γ' ΚΠΣ

Στο πλαίσιο του προγράμματος "Α' Αρχαίο Θέατρο Λάρισας" το χρονικό διάστημα 2002-2009 συντελέστηκαν εργασίες οι οποίες αποτυπώνονται σε επτά υποέργα.

Αρχικός προϋπολογισμός 4.402.054,29€. Προϋπολογισμός με την ολοκλήρωση του έργου 6.107.534,58€

Απορρόφηση 100%.

Οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν με τις παρακάτω εγκρίσεις:

1. Μελέτη Αρχαίου Θεάτρου Λάρισας αρ. ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΑΑΜ/1018/51314/02-10-2001, ΚΑΣ
2. Οδηγίες συντήρησης εδωλίων με το αριθμ.1625/12-08-1996, Κέντρου Λίθου.
3. Οδηγίες συντήρησης με το αριθμ.593/20-02-2001, Κέντρου Λίθου.
4. Έγκριση εγκατάστασης εργοταξιακών οικίσκων με την αρ. ΥΑ/ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Α1/Φ15/60915/4150/ΓΓΔΑ/24-10-2002, ΚΑΣ.
5. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων 248/30-01-2002/Γενική Δ/νση. Περιφ.Διευθ.Περιβάλλοντος και χωροταξίας.
6. Έγκριση μελέτης συντήρησης, αρ. ΥΑ/ΥΠΠΟ/ΣΥΝΤ/Φ29/318/17004/15-02-2008, ΚΑΣ.
7. Έγκριση προσβασιμότητας – θέασης επισκεπτών και ΑΜΕΑ από την οδό Μητροπολίτου Αρσενίου με την αριθμ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ15/81122/3794/20-11-2008, ΚΑΣ.
8. Έκδοση απαιτούμενων αδειών ακινήτων προς κατεδάφιση.

1^ο υποέργο

Αποκαταστάσεις, συντηρήσεις αρχιτεκτονικών μελών, μικροστερεώσεις τμημάτων του επιθεάτρου, αποτύπωση – τεκμηρίωση υπάρχουσας κατάστασης και εκπόνηση μελετών.

- Αποχρωματώσεις στο χώρο του επιθεάτρου, στο χώρο της βάσης του παλιού ρολογιού, κατά μήκος του οπισθίου νοτίου τοίχου της σκηνής καθώς και στο χώρο του κοίλου.
- Ταυτίσεις διάσπαρτου υλικού.
- Μηχανικός καθαρισμός των μελών από ιονιόματα και τσιμέντα.
- Συγκολλήσεις αρχιτεκτονικών μελών.
- Συντήρηση – συμπλήρωση ρηγματώσεων στο χώρο του σκηνικού οικοδομήματος.
- Αποκάλυψη καθαρισμός των καλυπτήριων πλακών του αγωγού.
- Εργασίες ομαδοποίησης διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.
- Εργασίες έργων υποδομής εργοταξίου.
- Ψηφιοποίηση υπάρχοντος αναλογικού αρχειακού υλικού (φωτογραφία, slides, έντυπο.)
- Ταξινόμηση κατά κατηγορία και κατά έτος.
- Επεξεργασία αρχειακού υλικού βίντεο.
- Ψηφιακή φωτογράφιση – τεκμηρίωση σε καθημερινή βάση των εργασιών.
- Ταξινόμηση – τεκμηρίωση – ψηφιοποίηση όλων των in situ και διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.
- Φωτογραμμετρική αποτύπωση πριν την ομαδοποίηση των αρχιτεκτονικών μελών (03/11/2002).
- Φωτογραμμετρική αποτύπωση μετά την Α' ομαδοποίηση των αρχιτεκτονικών μελών (09/08/2004).
- Φωτογραμμετρική αποτύπωση του σκηνικού οικοδομήματος (29/05/2003).
- Φωτογραμμετρική αποτύπωση Δυτικού και ανατολικού αναλημματικού τοίχου.
- Φωτογραμμετρική αποτύπωση του χώρου του επιθεάτρου.
- Σχεδιαστική αποτύπωση τμημάτων του κοίλου, σκηνικού οικοδομήματος, επιθεάτρου, αναλημματικών τοίχων καθώς και διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.
- Καταγραφές εδωλίων του κυρίως θεάτρου.

Ταύτιση – ομαδοποίηση αρχιτεκτονικών μελών

Μηχανικός καθαρισμός των μελών από κονιάματα και τσιμέντα

Συγκολλήσεις αρχιτεκτονικών μελών

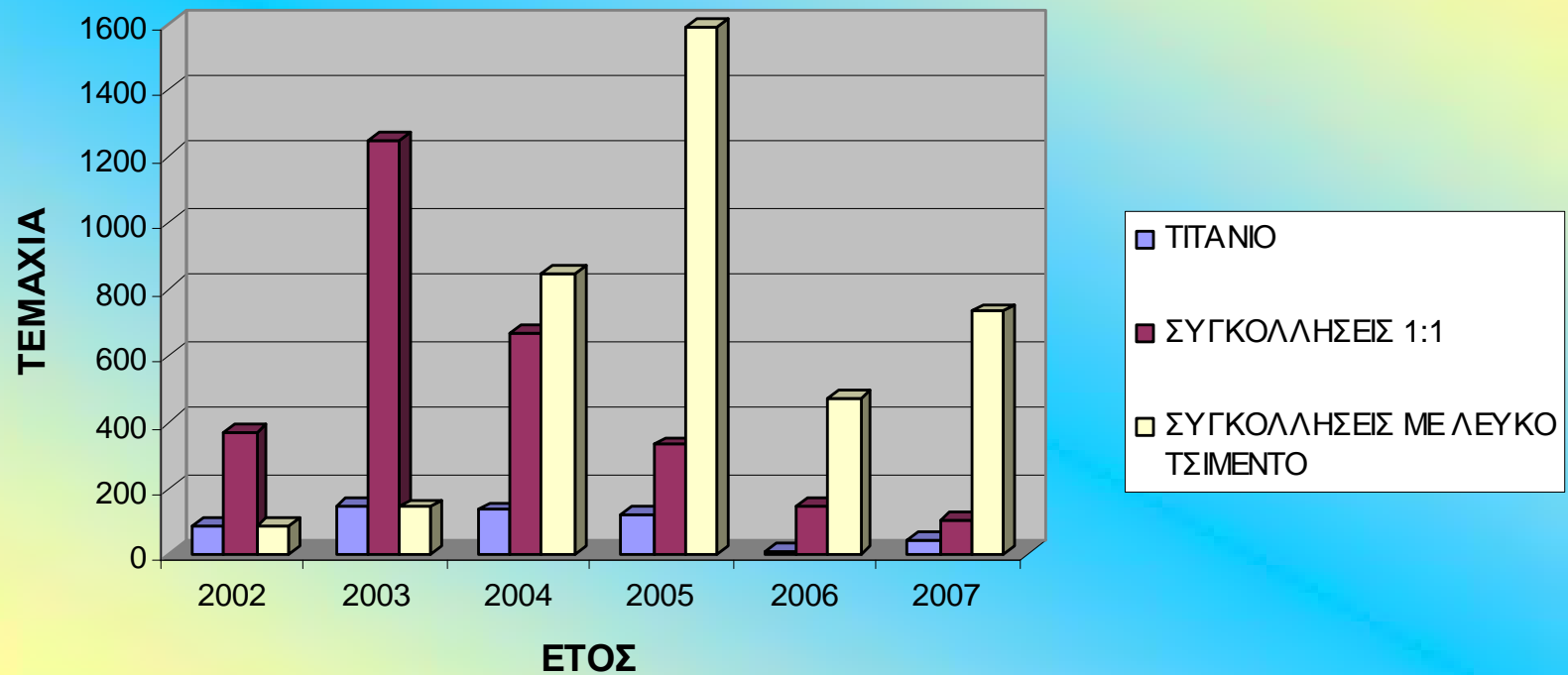

Συγκολλήσεις αρχιτεκτονικών μελών

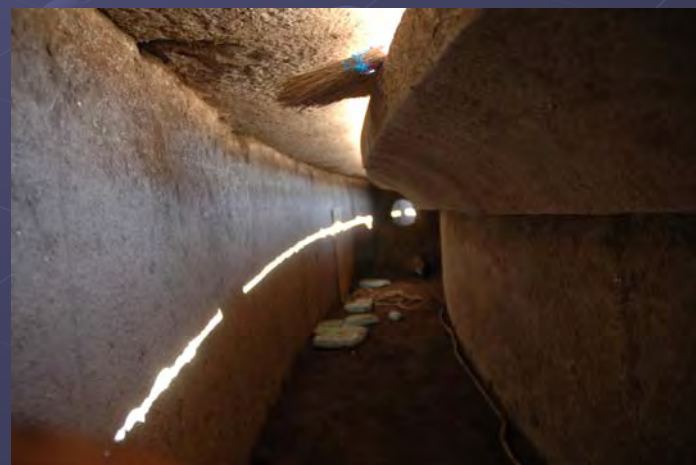

Διαγράμματα συγκολλήσεων

**ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΝ
2002-2007**

Εργασίες αποκάλυψης – καθαρισμού του αγωγού

2^ο υποέργο

Ενοικίαση και εγκατάσταση ανυψωτικών μηχανημάτων

- Με την ενοικίαση και εγκατάσταση στο χώρο του Αρχαίου θεάτρου ανυψωτικών μηχανημάτων ολοκληρώθηκε μια σειρά εργασιών όπως η ταξινόμηση των αρχιτεκτονικών μελών, οι συγκολλήσεις διασπάρτων και in situ μελών καθώς και οι απαραίτητες μετακινήσεις τους για την ολοκλήρωση του έργου.

Σύνολο μετακινήσεων 38.000.

Εργασίες με χρήση ανυψωτικών μηχανημάτων

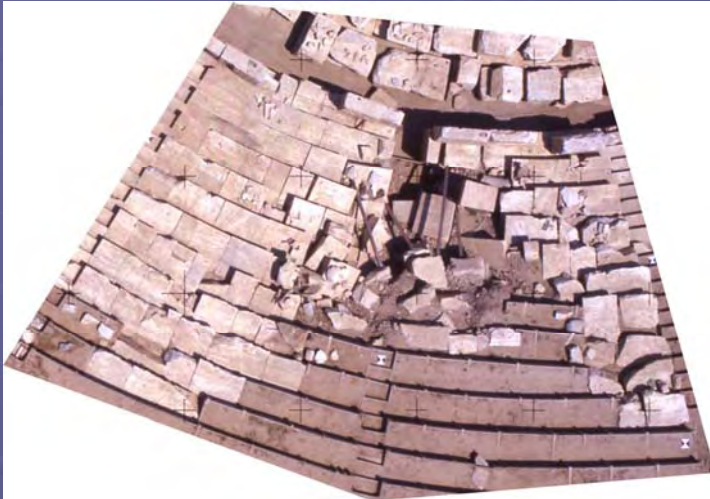

3^ο υποέργο

Αποκατάσταση των επιμέρους τμημάτων του Α Αρχαίου Θεάτρου και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου

- Αποκατάσταση ευπαθών σημείων του κυρίως θεάτρου.
- Ταυτίσεις αρχιτεκτονικών μελών όλων των επιμέρους τμημάτων του μνημείου.
- Συντήρηση των αρχιτεκτονικών μελών με απομάκρυνση σκυροδεμάτων και επιχρισμάτων.
- Συγκολλήσεις αρχιτεκτονικών μελών.
- Καταπολέμηση των βιολογικών επιαθήσεων με χρήση βιοκτόνου.
- Συγκολλήσεις και σφραγίσματα ρηγματώσεων στο σκηνικό οικοδόμημα.
- Ομαδοποίηση – ταξινόμηση διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.
- Ταυτίσεις ύστερα και αποκωδικοποίηση των αρχιτεκτονικών μελών.
- Καταγραφές και φωτογραφίες των επιμέρους τμημάτων σε συνδυασμό με την ταξινόμηση του αρχαιολογικού υλικού.
- Εργασίες έργων υποδομής (ηλεκτρολογικό δίκτυο, δίκτυο ύδρευσης – άρδευσης, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων).

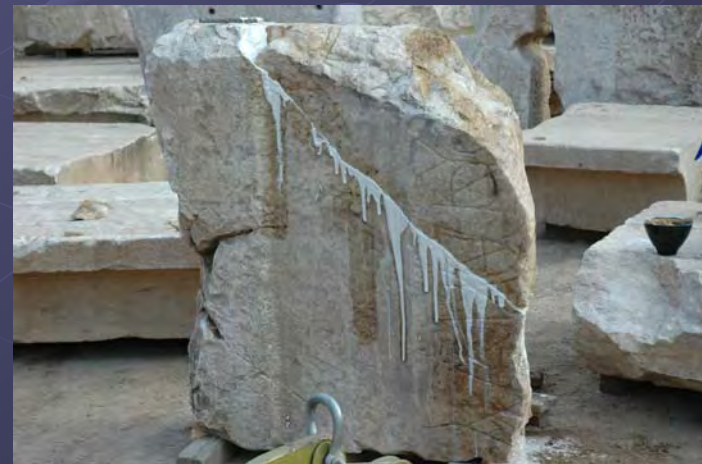
Αποκατάσταση ευπαθών σημείων του κυρίως θεάτρου

Αποκατάσταση ευπαθών σημείων του κυρίως θεάτρου

Συγκολλήσεις αρχιτεκτονικών μελών

Συντήρηση σιηνικού οικοδομήματος

4^ο υποέργο Απαλλοτριώσεις

- Ολοκληρώθηκαν οι προβλεπόμενες απαλλοτριώσεις των ακινήτων επί της οδού Βενιζέλου.

Απαλλοτριωθέντα ακίνητα

5^ο υποέργο

Εργασίες στην οδό Βενιζέλου

- Αποξήλωση της υπάρχουσας περιφράξης κατά μήκος της οδού Βενιζέλου.
- Απομάκρυνση των υπολειμμάτων θεμελίων κατεδαφισθέντων οικοδομών προηγούμενων ετών.
- Απομάκρυνση πεζοδρομίου και εισιαφή υπαρχόντων οδοστρωμάτων οδού Βενιζέλου
- Κατεδάφιση απαλλοτριωθέντων καταστημάτων ύστερα και από έκδοση των απαραίτητων αδειών κατεδάφισης.
- Δημιουργία πρανούς με αφετηρία το επίπεδο της οδού Βενιζέλου και πέρας το δάπεδο στο χώρο της ορχήστρας.
- Διερευνητικές τομές και ανασκαφικές εργασίες καθόλο το μήκος της οδού Βενιζέλου έμπροσθεν του μνημείου έως το δάπεδο της ορχήστρας.
- Ανεύρεση διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών και μεταφορά τους στο χώρο της ορχήστρας για συντήρηση.

Εργασίες διαμόρφωσης οδού Βενιζέλου

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών πεζοδρόμησης

6^ο υποέργο

Τειμηρίωση – συντήρηση αρχιτεκτονικών μελών οδού Βενιζέλου

- Φωτογραμμετρική τειμηρίωση του συνόλου των αρχιτεκτονικών μελών όπισθεν του σιγηνικού οικοδομήματος.
- Απεγκλιωτισμός διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών από τις λιθοδομές κατά μήκος της οδού Βενιζέλου και ταξινόμησή τους.
- Συντήρηση με απομάκρυνση κονιαμάτων και τσιμέντων.
- Συγκολλήσεις όλων των διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.
- Διαμόρφωση του χώρου του λόφου (ευρύς καθαρισμός, αποχρωμάτσεις φερτών υλικών, δημιουργία διαδρόμων κίνησης).
- Ταξινόμηση – ομαδοποίηση όλων των διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών στο χώρο του λόφου.

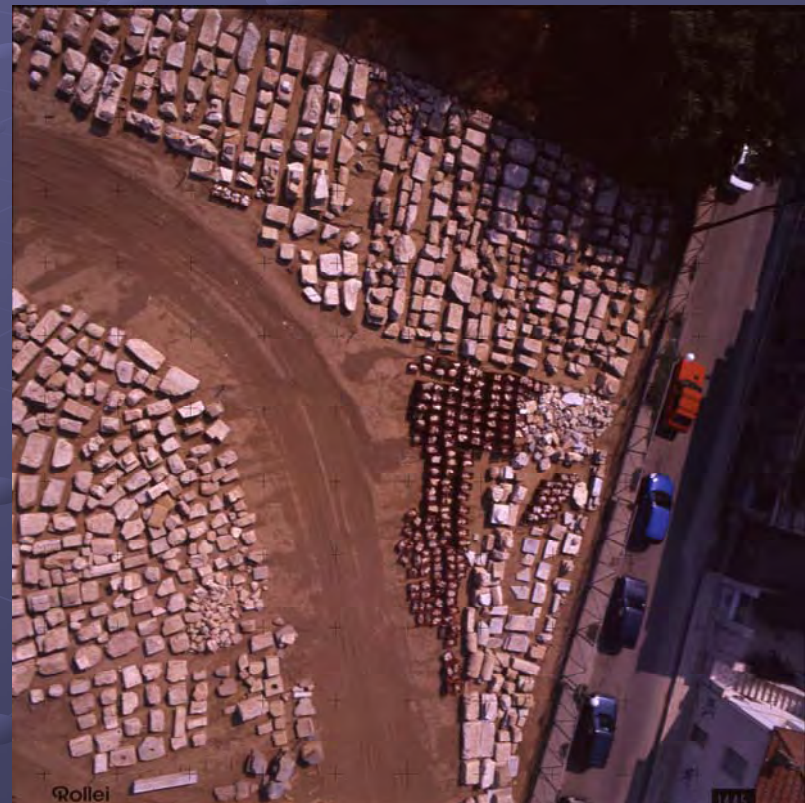
Συντήρηση διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών

Διαμόρφωση του χώρου του λόφου - ταξινόμηση

Ταξινόμηση – ομαδοποίηση διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών

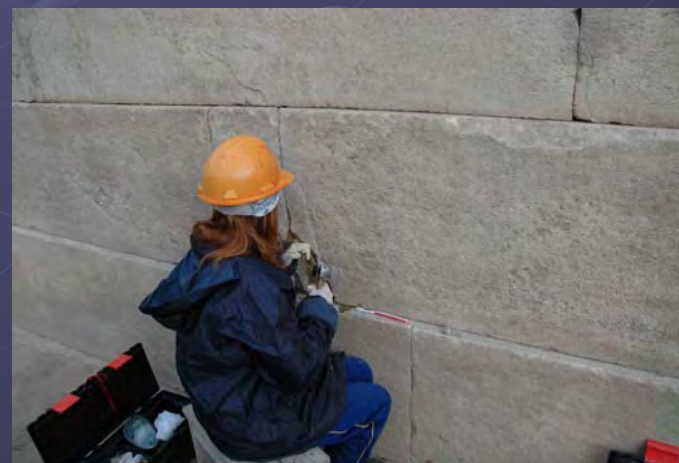

7^ο υποέργο

Εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης κλιμακίδων του κυρίως θεάτρου και του επιθεάτρου – εργασίες αποκάλυψης, συντήρησης δυτικής παρόδου.

- Κατεδάφιση απαλλοτριωθέντων καταστημάτων επί της οδού Βενιζέλου στην Δυτική πάροδο ύστερα και από έκδοση των απαραίτητων αδειών κατεδάφισης.
- Μεταφορά - ταξινόμηση διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών στο χώρο του λόφου.
- Καθαρισμός αρχιτεκτονικών μελών από υπολείμματα τσιμέντου και κονιαμάτων.
- Συντήρηση δυτικής παρόδου με συγκολλήσεις κυρίως μικρών θραυσμάτων και απολεπίσεων.
- Συντήρηση των κλιμάκων του κυρίως θεάτρου και του επιθεάτρου με συγκολλήσεις μικρών κυρίως ταυτισμένων τμημάτων και αποφλοιώσεων καθώς και καθαρισμοί επιφανειών.
- Καταπολέμηση των βιολογικών επιβλαβών με χρήση βιοκτόνου κυρίως του πορφυλινικού υλικού.
- Αναβάθμιση κλίμακας ανόδου στο χώρο του μνημείου από την οδό Μητροπολίτου Αρσενίου, κατασκευή ράμπας πρόσβασης, τοποθέτηση αναβατορίου για ΑΜΕΑ και δημιουργία διαδρόμου κίνησης που οδηγεί σε κατάλληλο σημείο θέασης.

Εργασίες συντήρησης δυτικής παρόδου

Αναβάθμιση προσπελασιμότητας από την οδό Μητροπολίτου Αρσενίου

ΕΣΠΑ

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ το έργο « Συντήρηση – αποκατάσταση και ανάδειξη Α' Αρχαίου θεάτρου Λάρισας Δ' φάση» έχει ενταχθεί με προϋπολογισμό 1.500.000,00€.

Οι εργασίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις παρακάτω εγκρίσεις:

- Μελέτη συντήρησης αρχαίου θεάτρου Λάρισας ΥΠΠΟ/ΣΥΝΤ/Φ29/318/17004/15-2-2008, ΚΑΣ
- Μελέτη προσδιορισμού προέλευσης μαρμάρου ΥΠΠΟΤ/ΣΥΝΤ/Φ29/5033/119474/10-12-2010,ΚΑΣ

- Θα πραγματοποιηθούν εργασίες που στόχο έχουν την άμεση σταθεροποίηση και εξυγίανση της επιφάνειας των μαρμάρινων όσο και των πώρινων μελών που βρίσκονται στο χώρο του κυρίως θεάτρου, του σκηνηκίου οικοδομήματος, καθώς και στο χώρο των διασπάρτων.
- Οι προτεινόμενες εργασίες συντήρησης έχουν στόχο την αναστροφή της ετοιμορροπίας την οποία παρουσιάζουν τα αρχιτεκτονικά μέλη λόγω της ασυνέχειας των επιφανειών.

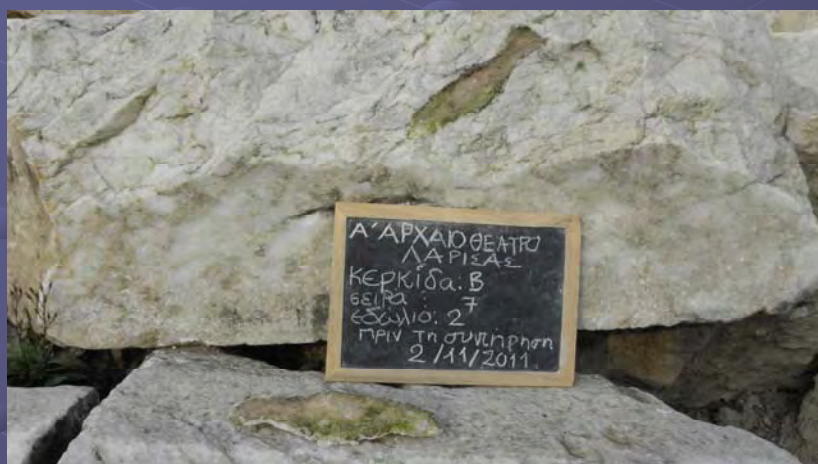
Ειδικότερα θα εκτελεσθούν:

- Εκτεταμένες εργασίες καθαρισμού των μαρμάρινων και πωρολιθικών επιφανειών από ρύπους με ειδικό βιοκτόνο.
- Στερεώσεις με επιφανειακούς εμποτισμούς, οι οποίοι δεν είχαν πραγματοποιηθεί στο Γ ΚΠΣ, καθώς και αισθητικές εξομαλύνσεις.
- Συγκόλληση θραυσμάτων ή απολεπίσεων που θα προκύψουν από νέες ταυτίσεις κυρίως από το διάσπαρτο υλικό. Σημειώνεται ότι οι συγκολλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Γ ΚΠΣ αφορούσαν ταυτισμένα αρχιτεκτονικά μέλη, κυρίως από το κοίλο του θεάτρου τα οποία επανατοποθετήθηκαν εν ξηρώ στις πιθανές αρχικές τους θέσεις.
- Συντήρηση μελών που αφορά, κυρίως, στην πλήρωση ρηγμάτων ή ρωγμών με ένεμα. Σημειώνεται ότι καθ' όλη τη διάρκεια του ΓΚΠΣ δεν πραγματοποιήθηκε η παραμικρή συμπλήρωση ούτε με νέο υλικό, (νέο ή τεχνητό λίθο), ούτε με τη μορφή κονιάματος. Τυχόν συμπληρώσεις ρηγματώσεων έγιναν αφανώς στο εσωτερικό των μελών, λόγω επιβεβλημένης ανάγκης που προέκυψε ύστερα από τις συγκολλήσεις τμημάτων με βάση τις οδηγίες του Κέντρου Λίθου και της ΔΣΑΝΜ.
- Εργασίες έργων υποδομής.

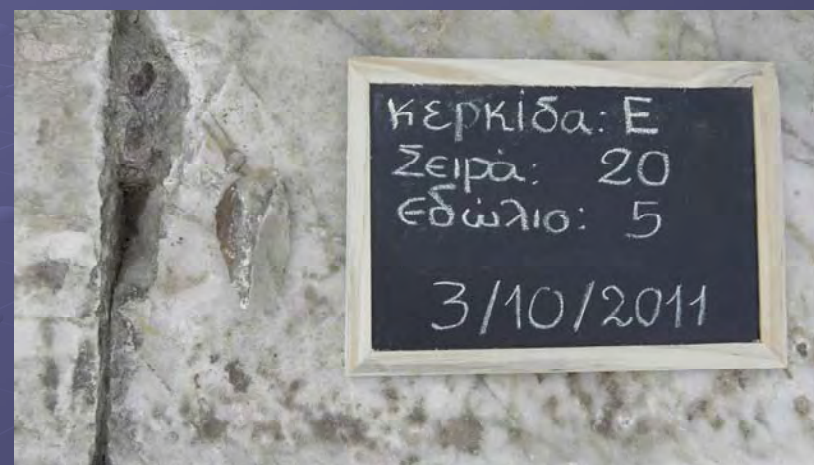
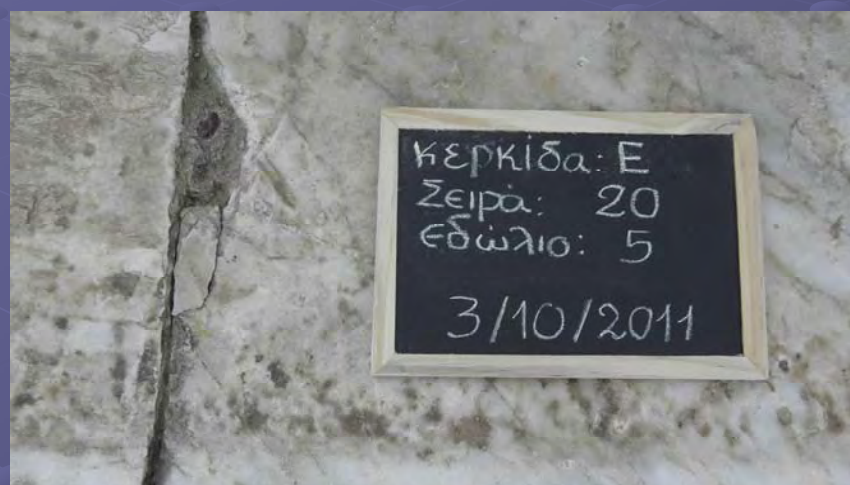
Επιπλέον θα πραγματοποιηθούν οι παρακάτω εργασίες με στόχο την καλύτερη προβολή, αναγνωσιμότητα και ανάδειξη του μνημείου:

- Αποκατάσταση του χώρου πλησίον της δυτικής παρόδου του θεάτρου με την δημιουργία πρανούς ύστερα από την απομάκρυνση των θεμελίων των οικοδομών που κατεδαφίστηκαν στο πλαίσιο του ΓΚΠΣ και στη συνέχεια επιχωμάτωση.
- Θα τοποθετηθούν ενημερωτικές πινακίδες κατά μήκος της εισόδου επί της οδού Μητροπολίτου Αρσενίου και περιμετρικά του μνημείου.
- Παραγωγή έντυπου οδηγού του μνημείου με φωτογραφίες και ενημερωτικών φυλλαδίων. Προβλέπεται ειδική έκδοση των παραπάνω και στο σύστημα Braille.
- Αεροφωτογράφιση του μνημείου στο σύνολό του καθώς και των επιμέρους τμημάτων του.

Εργασίες συντήρησης

Εργασίες συντήρησης

Στα πλαίσια αύξησης του προϋπολογισμού του έργου και επικείμενης τροποποίησης του ΤΔΕ συντάχθηκαν και εγκρίθηκαν από το ΚΑΣ οι παρακάτω μελέτες:

- Μελέτη προσδιορισμού προέλευσης μαρμάρου
- Προσδιορισμός προέλευσης πωρόλιθου.
- Πρόταση εικαστικής παρέμβασης υπολειμμάτων κατεδαφίσεων στην ανατολική πάροδο του Αρχαίου θεάτρου Λάρισας
- Πρόσβαση κοινού και ΑΜΕΑ στο Αρχαίο Θέατρο Λάρισας από τον Πεζόδρομο Βενιζέλου.
- Αποκατάσταση κλιμάκων του κυρίως θεάτρου
- Αποκατάσταση πρανούς στο βορειοανατολικό τμήμα του επιθεάτρου.

Μελέτες που πρόκειται να συνταχθούν:

- Μελέτη αποκατάστασης του σκηνικού οικοδομήματος Α' φάση.
- Μελέτη αποκατάστασης του σωζόμενου τμήματος του επιθεάτρου.
- Μελέτη αποκατάστασης του κυρίως θεάτρου.

Η δίτομη έκδοση που αφορά το Α' Αρχαίο θέατρο Λάρισας ολοκληρώνεται από τον κ. Τζιαφάλια Αθανάσιο και τον κ. Καραγκούνη Δημήτριο εντός του 2012 και πρόκειται να κυκλοφορήσει εντός του 2013.

Προσδιορισμός της πηγής προέλευσης των
πρώτων υλών από επιλεγμένα δείγματα
μαρμάρου του Αρχαίου Θεάτρου Λάρισας

Δρ. Βασίλης Μέλφος

Λέκτορας Γεωλογίας

Τομέας Ορυκτολογίας, Πετρολογίας, Κοιτασματολογίας

Τμήμα Γεωλογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

Βασίλης Μέλφος
Λέκτορας
Τομέας Ορυκτολογίας, Πετρολογίας, Κοιτασματολογίας
Τμήμα Γεωλογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

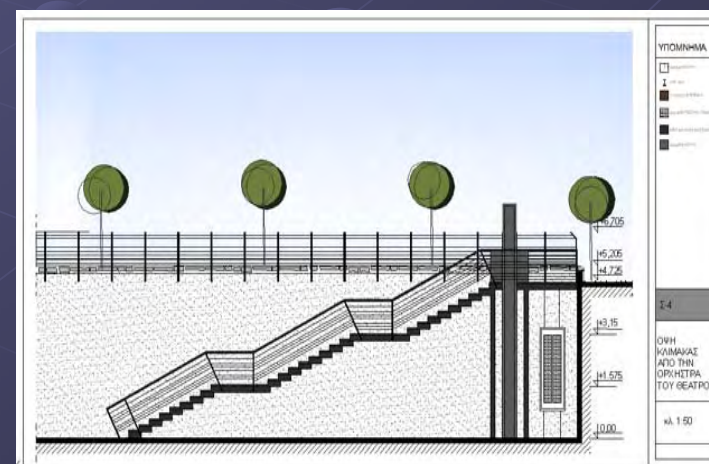
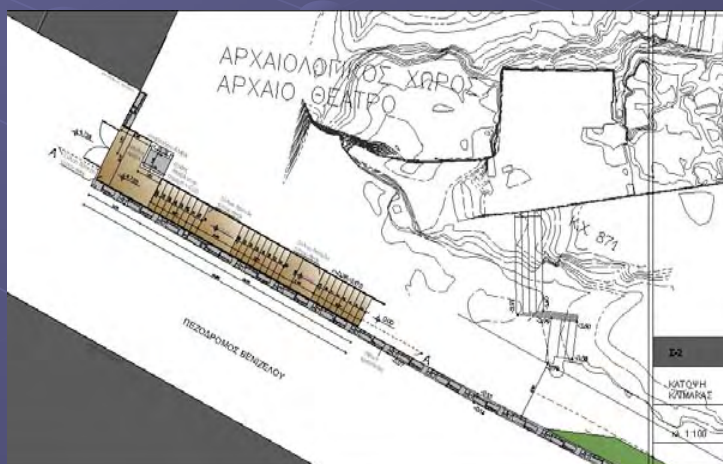
Προσδιορισμός της πηγής προέλευσης των πρώτων
υλών από επιλεγμένα δείγματα μαρμάρου
του Αρχαίου Θεάτρου Λάρισας

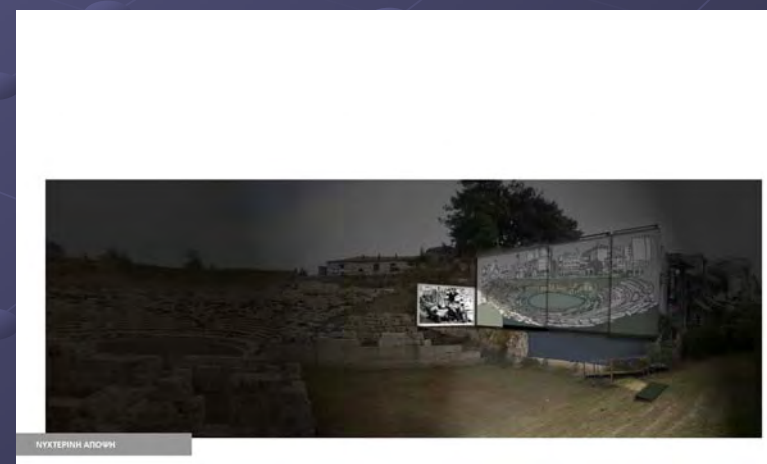
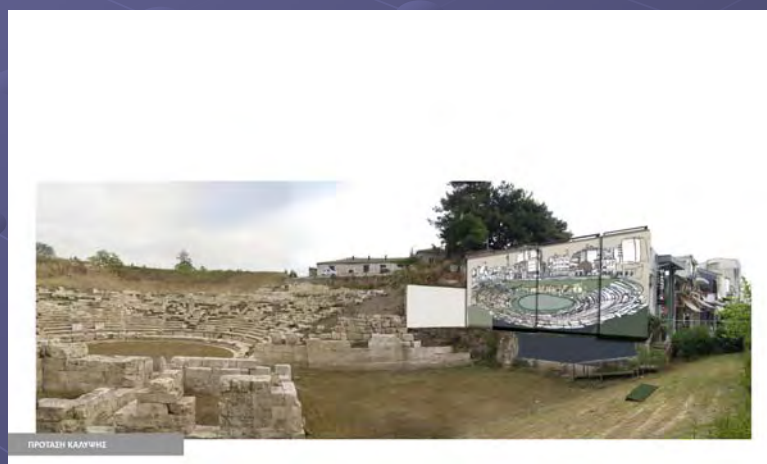
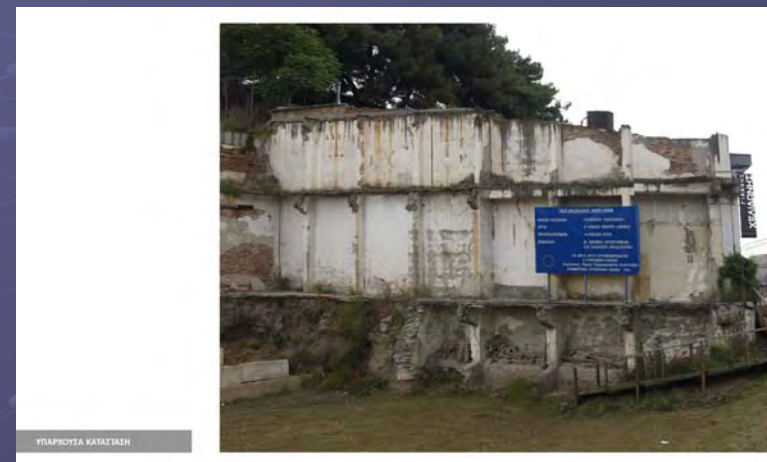
ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΙΘΜ.
ΥΠΟΤ./ΣΥΝΤ/Φ 29 / 2773 / 158001 / 15-6-11
ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
2011

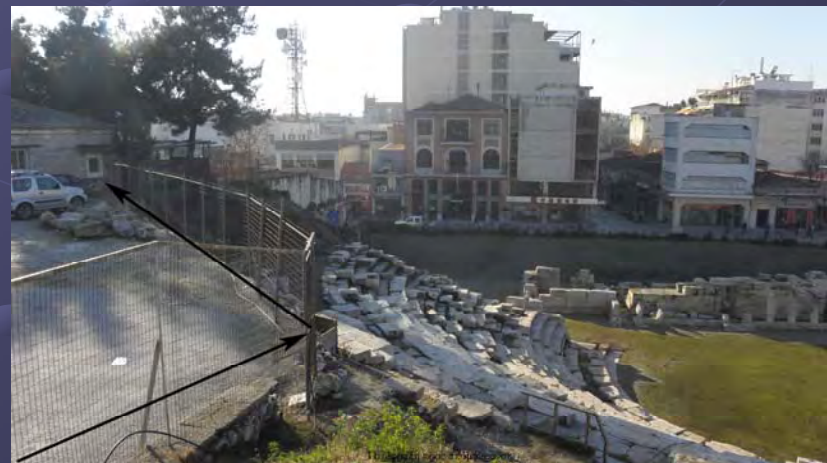
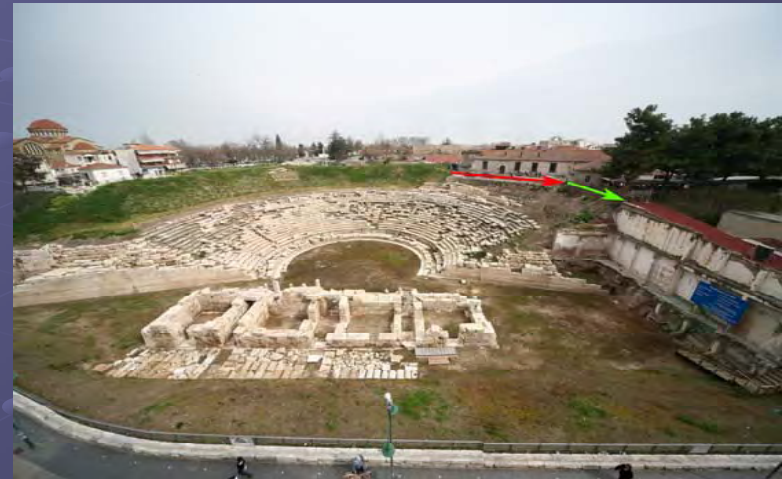
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘ. ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΑΡΧΑΙΩΝ &
ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Θεωρήθηκε η μελέτη
Αθήνα 17-6-11

Πρόταση εικαστικής παρέμβασης υπολειμμάτων κατεδαφίσεων στην ανατολική πάροδο του αρχαίου θεάτρου Λάρισας

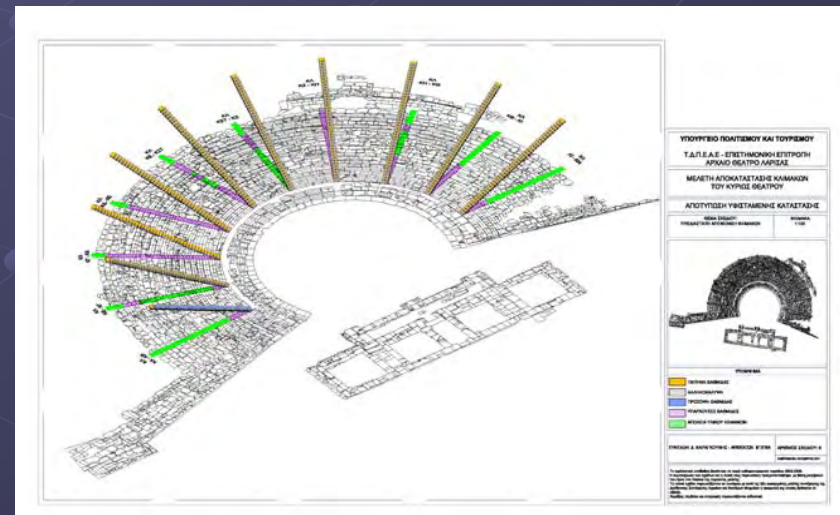
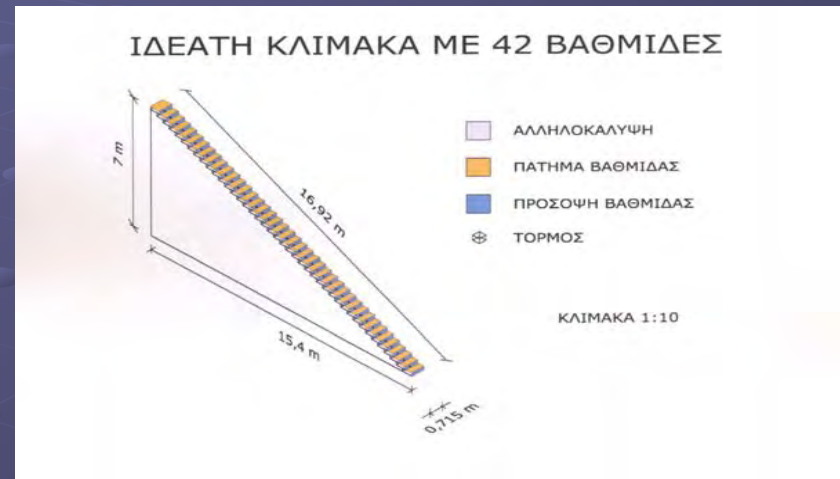

Μελέτη αποκατάστασης πρανούς

Ναυτιλίας κατασκευής (αποκατάσταση και παλινεστία) σε οποίες θα αποκατασταθούν

Μελέτη αποκατάστασης κλιμάκων κυρίως θεάτρου

ΤΟ ΧΘΕΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΜΑΣ
ΚΑΙ
ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ...

